

Utbildningsinspektion i Järvedskolan förskoleklass och grundskola årskurs 1–4

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Järvedskolan den 6-7 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från skolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Järvedskolan intervjuades rektor, undervisande och övrig personal, elevhälso-teamet, representanter för elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i de flesta årskurserna. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Järvedskolan	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	66
Skolbarnsomsorg	58
Förskoleklass	11
Grundskola	77

Järvedskolan tillhörde under förra läsåret Alne rektorsområde. Efter en omorganisation är skolan nu en av fyra skolor i Östra skolområdet. Skolan har en ny rektor och personalstyrkan har minskat från 14 personer till tio inför detta läsar.

Järvedskolan är en liten F–4-skola med lokalintegrerad skolbarnsomsorg. En förskola med fyra avdelningar finns i en intilliggande byggnad. Skolan är trång och sliten och begränsar variationsmöjligheterna i skolarbetet.

Eleverna är indelade i fyra huvudgrupper: två grupper för elever från förskoleklass till årskurs 2 och två grupper för årskurserna 3–4. Barnen i förskoleklassen tillbringar stor del av tiden tillsammans i en egen grupp. Detta beror bland annat på att lokalerna inte är tillräckligt rymliga för att mer permanent även ge plats åt förskoleklassen. Eleverna i årskurs 3 och 4 har slöjd på Alneskolan och årskurs 4 har även idrott där.

Skolgården inspirerar både till lek och lärande. Skog och vatten finns i närheten av skolan och eftersom skolans lokaler är trånga så används utemiljön ofta i undervisningssituationer.

Ett antal föräldrar som bor i Alne har valt att låta sina barn gå i Järvedskolan i stället för i Alneskolan och åker skolskjuts till Järvedskolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Järvedskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Järvedskolans personal har tagit vara på den lilla skolans fördelar. Skolan karaktäriseras av närhet på många sätt, både rent fysiskt men också på det sätt som personalen bryr sig om barnen och eleverna. Både elever och föräldrar berömmar lärarnas arbete och engagemang. Föräldrarna i skolrådet visar ett stort intresse för sin skola.

De intervjuade säger att skolan är en trygg plats för alla barn. Till tryggheten bidrar både det genomarbetade faddersystemet, rastaktiviteterna och den vuxna antimobbingsgruppen.

De trånga och slitna lokalerna och bristen på läromedel gör att inspektörerna ställer sig undrande till om eleverna vid Järvedskolan får likvärdiga förutsättningar för sin utbildning som andra elever i kommunen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolans kvalitetsredovisning följer inte gällande förordning (förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolans arbete med att följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.
- Skolan skall tillse att alla berörda har kännedom om målen för utbildning och undervisning
- Skolans arbete med individuella utvecklingsplaner bör förbättras avseende innehåll och kvalitet
- Skolans arbete med åtgärdsprogram bör förbättras.
- Skolan bör arbeta vidare för att få en bra arbetsro i alla klasser.
- Skolan bör utveckla sitt jämställdhetsarbete samt följa upp och dokumentera resultaten av värdegrundsarbetet.
- Skolan skall se till att det finns fora där elever kan delta i frågor av gemensam karaktär.
- Skolan skall förvissa sig om att alla pedagoger omfattar den syn på kunskap och lärande som läroplanen ger uttryck för.
- Skolan bör se till att eleverna har tillgång till utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning och då även beakta tillgången till datorer och skolbibliotek.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper, utveckling och lärande

Personalens uppföljning av elevernas lärande sker genom en screening i förskoleklassen och ett diagnostiskt prov i matematik för årskurs 2 samt genom läsutvecklingsscheman. De enda kunskapsresultat som Skolverkets inspektörer har tagit del av är resultat från läsförståelsetest för de elever i årskurserna 2 och 4 som får del av särskilt stöd. I kvalitetsredovisningen från Alne rektorsområde 2005 finns inget om Järvedskolans resultat. Inspektörerna vill påpeka vikten av att elevers resultat kontinuerligt följs upp och dokumenteras. Dessutom behöver skolan arbeta för att göra målen för utbildningen kända för alla berörda.

Resultaten av arbetet med normer och värden

Alla intervjuade beskriver Järvedskolan som en mycket trygg skola. Till detta bidrar det faddersystem som skolan byggt upp. De äldre eleverna tar hand om de yngre och varje faddergrupp genomför dessutom vissa uppgifter tillsammans. Någon uppföljning eller dokumentation av resultaten av skolans värdegrundsarbete har inte inspektörerna tagit del av.

Eleverna visar hänsyn mot varandra och i de flesta grupper råder god arbetsro, även om det finns exempel på motsatsen. I sådana grupper placeras tystlåtna flickor på ett sådant sätt att de förväntas ha en lugnande inverkan på arbetssituationen i klassrummet. Inspektörerna vill påminna om att detta inte är förenligt med skolans jämställdhetsuppdrag.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Järvedskolan är gammal och sliten. De flesta lokalerna är trånga och har dålig ventilation. Ett av klassrummen är allergisolerat och är både stort, ljust och välventilerat. Många upplever ljudnivån i matsalen som hög. Lärarnas arbetsplatser är små och trånga, enligt rektorn. Rektorn har sin expedition i den intilliggande förskolan.

Skolgården är både trevlig och inspirerande. Eleverna berättar att det är trevligt att de vuxna är ute tillsammans med dem. Skolrådet har försökt få igång ett system med rastvärdar där exempelvis pensionärer är välkomna att delta i skolans verksamhet. Tyvärr har intresset för detta avtagit. Skolan har en egen skolskog alldeles nära skolan.

Varje klass har klassråd och eleverna lämnar förslag på ämnen som skall diskuteras. Däremot finns inget elevråd eller annat forum där eleverna kan diskutera ämnen som berör hela skolan. Sedan 2005 finns det ett skolråd med föräldra- och lärarrepresentanter samt rektor. Rådet samlas två gånger per termin. Den fina skolgården är delvis ett resultat av skolrådets arbete. Andra frågor som rådet engagerar sig i är trafiksituationen för barn och elever kring skolan.

Skolverket vill uppmärksamma skolan på att det fr.o.m. den 1 juli 2006 införts förändringar i skolformsförordningarna när det gäller ordningsregler i skolan. Rektorn har ansvar för att det finns ordningsregler för varje skola och att ordningsreglerna utarbetas och följs upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Det är viktigt att alla känner sig involverade i arbetet med att utforma dessa ordningsregler, så att alla kan känna sig solidariska med de överenskommelser som görs. Järvedskolan har ordningsregler som är gemensamma för det gamla rektorsområdet och dessutom har varje grupp sina egna trivseregler.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling. Skolverket vill också påminna om att den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft

som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Inspektionen visar att skolan har ett handlingsprogram mot mobbning och kränkande behandling som är under omarbetning till en likabehandlingsplan. Det gamla programmet kan inte anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver, då den inte behandlar begreppet diskriminering eller beskriver hur dokumentation av händelser och åtgärder skall göras. På Järvedsskolan finns en antimobbningsgrupp med vuxna som har ett särskilt ansvar för insatser om något händer samt även för det förebyggande arbetet.

Pedagogisk verksamhet

Vid inspektionen såg inspektörerna prov på individuellt arbete och resultatet från grupparbeten. Det fanns många inslag av eget arbete efter elevernas egen planering. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att ett sådant arbetssätt inte passar alla elever. Ett antal av de yngre eleverna har under sommarlovet haft som läxa att ”räkna ut boken”. Detta förfarande antyder på en kunskapssyn där kvantitet och görande är tydliga ingredienser i stället för kvalitet och kunande.

På Järvedsskolan finns kompetens i att individuellt stödja barn med svårigheter i läsning, skrivning och matematik. Det finns två specialpedagoger som har delar av sina tjänster på skolan. Alla dessa personer tillhör skolområdets elevhälso-team och är underställda områdeschefen. Specialpedagogerna sköter överlämning till årskurs 5 på Alneskolan. Skolan genomför elevvårdskonferenser vid behov. Rektorn deltar alltid liksom företrädare för elevhälsan.

Från och med den 1 juli 2006 har förändringar införts i grundskoleförordningen avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvar har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn ska se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammet skall framgå vilka elevens behov är, hur behoven skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Programmet skall omfatta elevens hela skolsituation. Inspektionen visar att åtgärdsprogram skrivs men inspektörerna har fått en oklar bild av rutinerna kring utredning och programmens inverkan på det dagliga arbetet. Därför behöver skolan förbättra sitt arbete framför allt med rutinerna kring utredningsfasen.

Utvärdering och bedömning av lärandet

Järvedsskolans personal har under tre år genomgått en kompetensutveckling för att höja kvaliteten på utvecklingssamtalen. Inför samtalen kontaktas alltid berörda specialpedagoger och speciallärare. Inspektörerna har fått den uppfattningen att det är framför allt elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, matematik och engelska som behandlas i samtalen. Skolverket vill påminna om lärares skyldighet att följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen och att den dokumenteras.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid

utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2 006:10. Inspektionen visar att skolan har individuella utvecklingsplaner för eleverna men att innehåll och kvalitet kan utvecklas.

I arbetet med utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan är det av vikt att föräldrarna och eleverna i relation till deras ålder, har god kännedom om både de nationella målen i läroplaner och kursplaner samt de lokala målen. Om inte minskar deras möjligheter att delta i arbetet som jämbördiga parter.

Kvalitets- och förbättringsarbete

Järvedskolan genomför sitt kvalitetsarbete efter en modell, problembaserad skolutveckling (PBS). Denna modell har antagits av barn- och utbildningsnämnden för allt kvalitetsarbete. Utvecklingsarbetet sker i samarbete med Karlstad universitet. Huvudtankarna är att man i skolan skall utgå från de vardagsproblem som den pedagogiska personalen upplever. Rektorn har haft utvecklingssamtal med föreställningskartor med samtliga anställda och där bland annat samtalat kring medarbetarnas förståelse av skolans uppdrag. I kvalitetsarbetet enligt den modell som nämnden beslutat blir rektorns roll att stötta och utmana lärgrupperna samt skapa mötesplatser. I Järvedskolan har kvalitetsarbetet en fast tid under arbetslagsträffarna. Övrig personal, elever och föräldrar deltar inte och har inte heller getts möjligheter att delta i detta arbete.

I den kvalitetsredovisning för läsåret 2004-2005 som finns för Alne rektorsområde, dit Järvedskolan tillhörde höstterminen 2006, kan inget om elevers resultat vid Järvedskolan utläsas. Vid inspektionen är kvalitetsredovisningen för 2006 under utarbetande. Inspektörerna bedömer att rektorsområdets kvalitetsredovisning inte motsvarar de krav som ställs i förordningen om kvalitetsredovisning.

Skolans styrning och ledning

Inom östra skolområdet finns en områdeschef som leder och samordnar verksamheten. Järvedskolan leds av en rektor med kontor i Järveds förskola. Rektor har ansvar för Järvedskolan, Järveds förskola och sex dagbarnvårdare. Järvedskolan har en pedagog som har nedsättning i sin tjänst för att sköta gruppledaruppgifter. Ansvarsfördelning mellan områdesrektorn och rektorerna inom östra skolområdet är tydlig. Viss administrativ hjälp finns på Alneskolan.

Järvedskolan har en arbetslagsträff per vecka och träffas dessutom en kväll i månaden. Detta medför att all pedagogisk personal kan träffas. Dessutom får personalen via sin gruppledare information i ett husmöte en morgon varje vecka. Inspektionen visar dock att rektorn kan utveckla sin förtrogenhet med det dagliga arbetet i skolan. Rektorn är ny för läsåret och visar tydliga ambitioner med sitt ledarskap.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildningsmöjligheterna

Det fanns en timplan för Alne rektorsområde som även gällde för Järvedskolan. Planen är inte justerad efter att skolans organisationsförändring genomfördes hösten 2006.

Skolan har tagit fram en information om rättigheter och en förfrågan till föräldrarna när deras barn har rätt till undervisning i annat modersmål än svenska. Skolan genomför elevens val en heldag per månad och eleverna väljer inriktning och innehåll.

Personal

Inför höstterminsstarten har personalstyrkan minskat med fyra personer i verksamheten. Detta upplevs som mycket kännbart och verksamheten har inte helt funnit sina former. Lärartätheten vid Järvedskolan var 2005 enligt officiell statistik 5,4 lärare per 100 elever i skolan. För Örnsköldsviks kommun var den 8,6.

En bra kompetensutvecklingsplan är framtagen. Den utgår från varje lärares grundutbildning, vidareutbildningar och annan kompetensutveckling samt upplevda kompetensbehov. Personalen känner inte till om det finns några medel för kompetensutveckling som skolan förfogar över.

Materiella resurser

I Järvedskolan finns ett litet skolbibliotek. Ingen har ansvar för att utrusta och sköta biblioteket. Detta är särskilt olyckligt när inte heller klassrummen är utrustade med bra och varierande läromedel. Örnsköldsviks kommun har en bibliotekscentral, Boklådan, som finns i Själevad. Därifrån rekviderar lärarna material inför olika arbetsområden. Vid inspektionen framkommer att systemet ibland lider av vissa logistikproblem. Inspektörerna ställer sig undrande om detta sätt att tillhandahålla läromedel är förenligt med en deltagande målstyrning där eleverna skall medverka i såväl val av innehåll och arbetssätt som former för redovisning av kunskaper.

Skolans datorer är få och fungerar dåligt. Inspektörerna vill påpeka att det är av vikt att eleverna har utrustning för en tidsenlig undervisning.

Datum	Ort
2007-01-31	Umeå

Britta Olsson
Gunhild Larsson